

**Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas uzklaušīšanas
sanāksme**

par AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu
plānu

Protokols

Rīgā

2021.gada 16.jūlijā

Nr.4

Sanāksmi vada:

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis.

Piedalījās:

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V.Uzvārds, SIA “RTO Elektrotīkli” pārstāvis;
V.Uzvārds, SIA “Mācību Centrs Andrejsala” pārstāvis;
V.Uzvārds, AS “Latvenergo” pārstāvis;
V.Uzvārds, AS “Latvenergo” pārstāvis;
V.Uzvārds, AS “Latvenergo” pārstāvis;
V.Uzvārds, AS “Latvenergo” pārstāvis;
V.Uzvārds, Latvijas Elektroenerģētiķu un Energobūvnieku asociācijas pārstāvis;
V.Uzvārds, AS “Sadales tīkls” pārstāvis;
V.Uzvārds, AS “Sadales tīkls” pārstāvis;
V.Uzvārds, AS “Sadales tīkls” pārstāvis;
V.Uzvārds, AS “Sadales tīkls” pārstāvis;
V.Uzvārds, Vēja enerģijas asociācijas pārstāve;
V.Uzvārds, Ziņu aģentūras LETA pārstāvis.

Uzaicinātie:

V.Uzvārds, AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis;
V.Uzvārds, AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis;
V.Uzvārds, AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis;
V.Uzvārds, AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis.

Protokolē:

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis.
Sanāksme sākas plkst. 10.00.

Darba kārtība:

1. Informācija par uzklauššanas sanāksmes norises kārtību.
2. Komersanta skaidrojums par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu.
3. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku jautājumi un priekšlikumi par AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu, kā arī komersanta pārstāvja atbildes un komentāri.

1. Informācija par uzklauššanas sanāksmes norises kārtību.

Regulatora pārstāvis informē klātesošos uzklauššanas sanāksmes dalībniekus par sanāksmes mērķi un norises kārtību, par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plāna izvērtēšanas un apstiprināšanas laiku un kārtību, kā arī par priekšlikumu iesniegšanas kārtību.

Regulatora pārstāvis aicina akciju sabiedrības “Augstsprieguma tīkls” (turpmāk – AS “Augstsprieguma tīkls”) pārstāvjus iepazīstināt uzklauššanas sanāksmes dalībniekus ar informāciju par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā (turpmāk – Regulators) iesniegto elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu (2022. – 2031.gadam) un izmaiņām kopš pagājušajā gadā tika apstiprināts elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plāns (2021. – 2030.gadam).

2. Komersanta skaidrojums par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar Regulatorā iesniegto elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu laika periodam no 2022. līdz 2031. gadam (turpmāk – Plāns) un sniedz prezentāciju par Plānu. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis paskaidro, ka Plāns ir izstrādāts atbilstoši Regulatora 2011.gada 23.novembra lēmumam Nr. 1/28 “Noteikumi par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības plānu”.

Izstrādātajā Plānā ir ņemti vērā secinājumi un informācija, kas ir ietverta pārvades sistēmas operatora 2020.gada ikgadējā novērtējuma ziņojumā.

Plāns ir izstrādāts, lai paredzētais investīciju apjoms būtu iespējami tuvs aprēķinātajai pamatlīdzekļu nolietojuma apmēram, tādējādi pēc iespējas mazāk ietekmējot elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus. Tāpat Plāns ir izstrādāts, ņemot vērā Eiropas Kopienas 10 gadu attīstības plānu.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis informē par Plānā iekļautajiem Eiropas kopienas projektiem:

1. Turpinās projekta “Sinhronizācijas projekta 1.fāze” īstenošana, kas sadalīta trīs apakšprojektos - Valmiera – Tartu 330kV starpsavienojuma caurlaides spējas palielināšana, Valmiera – Tsirgulina 330kV starpsavienojuma caurlaides spējas palielināšana un sistēmas sinhronizācijas un inerces iekārtu iegāde un uzstādīšana. Valmiera – Tartu 330kV starpsavienojuma caurlaides spējas palielināšanu plānots pabeigt 2023.gadā, savukārt Valmiera – Tsirgulina 330kV starpsavienojuma caurlaides spējas palielināšanu plānots pabeigt 2024.gadā. Sistēmas sinhronizācijas un inerces iekārtu iegādi un uzstādīšanu plānots pabeigt 2025.gadā. Sinhronizācijas projekta 1.fāzes kopējās izmaksas plānotas 77 milj.EUR apmērā, no kuriem Eiropas Savienības līdzfinansējums ir 75% apmērā, AS “Augstsprieguma tīkls” uzkrāto pārslodzes maksas ieņēmumu finansējums 24% apmērā un AS “Augstsprieguma tīkls” līdzfinansējums 1% apmērā. Sinhronizācijas projekta 1.fāzes plānotā ietekme uz pārvades tarifu prognozēta 0,3% apmērā;
2. Uzsākta projekta “Sinhronizācijas projekta 2.fāze” īstenošana un projekta laikā plānots veikt sistēmas sinhronizācijas un inerces iekārtu iegādi un uzstādīšanu, kā arī sistēmas pretavāriju automatikas un SCADA sistēmas modernizāciju. Sinhronizācijas projekta 2.fāzi plānots pabeigt 2025.gadā un šī projektā kopējās izmaksas plānotas 100,5 milj.EUR apmērā, no kuriem Eiropas Savienības līdzfinansējums ir 75% apmērā, AS “Augstsprieguma tīkls” uzkrāto pārslodzes maksas ieņēmumu finansējums 24% apmērā un AS “Augstsprieguma tīkls” līdzfinansējums 1% apmērā. Sinhronizācijas projekta 2.fāzes plānotā ietekme uz pārvades tarifu prognozēta 6,8% apmērā.

Attiecībā uz esošo infrastruktūru Plāns paredz apakšstaciju pārbūvi un dažādu iekārtu nomaiņu. Plāns paredz veikt 32 110kV sadales ietaišu pārbūvi, 6 330kV autotransformatoru nomaiņu, 52 transformatoru nomaiņu, 819 330kV balstu nomaiņu, 3457 110kV balstu nomaiņu un 163 kilometru 110kV elektrolīniju vadu nomaiņu. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka šiem projektiem ietekme uz pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem nav plānota.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka attiecībā pret iepriekšējā gada elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu (2021. – 2030.gadam), būtiskākās izmaiņas ir projekta “Igaunijas – Latvijas trešā starpsavienojuma izbūve” pabeigšana, līdz ar to šis projekts Plānā vairs nav ietverts. Vienlaikus Plānā ir iekļauts projekts sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Gaujas loks” pieslēgšanai pie pārvades sistēmas, izbūvējot jaunu pievienojumu apakšstacijā “Vangaži”. Papildus attiecībā pret iepriekšējā gada elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu ir samazināts nomaināmo transformatoru skaits no 75 uz 58, palielināts nomaināmo

330kV balstu skaits no 786 uz 819, kā arī palielināts nomaināmo 110kV balstu skaits no 2406 uz 3457.

Kopumā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu kopsumma ir samazinājusies no 176,50 milj.EUR uz 171,29 milj.EUR, kas saistāms ar to, ka 2021.gadā pabeigts projekts "Igaunijas – Latvijas trešā starpsavienojuma izbūve". Sistēmas uzturēšanas un atjaunošanas izmaksas ir palielinājušās no 228,48 milj.EUR uz 229,03 milj.EUR. Kopējās Plāna izmaksas ir 400,8 milj.EUR, kas ir samazinājums attiecībā pret iepriekšējā gada plānu, kad kopējās izmaksas bija 404,97 milj.EUR.

3. Uzklaušanās sanāksmes dalībnieku komentāri, jautājumi un priekšlikumi par Tarifu projektu un komersanta pārstāvju atbildes un komentāri.

Regulatora pārstāvis pateicas AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvim par prezentāciju un lūdz AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvi sniegt informāciju, kādēļ attiecībā pret iepriekšējā gada elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu būtiski pieaudzis nomaināmo 330kV un 110kV līniju balstu skaits.

AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis norāda, ka tas ir tādēļ, ka attiecībā pret iepriekšējā gada elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu, Plānā vairs nav ietverts 2021.gads, bet ir ietverts 2031.gads. Vienlaikus AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis norāda, ka katru gadu Plānā ietvertie projekti tiek vērtēti atbilstoši AS "Augstsprieguma tīkls" noteikumiem "Latvijas 330/110kV pārvades sistēmas objektu atjaunošanas un pārbūves izvērtēšanas kritēriji" un atbilstoši šiem kritērijiem turpmāk tiek plānots nomainīt vairāk 330kV un 110kV līniju balstu.

Regulatora pārstāvis lūdz skaidrot kāda varētu būt AS "Augstsprieguma tīkls" iesaiste Igaunijas-Latvijas jūras vēja parka projektā un kādas infrastruktūras izbūve Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmā varētu būt nepieciešama, lai šo projektu realizētu.

AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis norāda, ka attiecīgo projektu virza atbildīgās Latvijas un Igaunijas ministrijas un AS "Augstsprieguma tīkls" šobrīd šajā projektā ir iesaistīta saistībā ar potenciālo pieslēguma pie Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmas izbūvi. AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis informē, ka Igaunijas-Latvijas jūras vēja parka projekts šobrīd ir priekšizpētes stadijā un AS "Augstsprieguma tīkls" sadarbībā ar Igaunijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoru veic priekšizpēti par dažādiem vēja parka izvietojuma, jūras elektroenerģijas pārvades kabeļu trašu izvietojuma, to pieslēguma pie sauszemes elektroenerģijas pārvades tīkla un līdzstrāvas tehnoloģiju variantiem. AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis norāda, ka šīs priekšizpētes plānots pabeigt līdz nākamā gada sākumam un pēc šo priekšizpēšu pabeigšanas attiecīgās Latvijas un Igaunijas ministrijas varētu lemt par turpmāko projekta virzību, kas nākotnē varētu ietekmēt AS "Augstsprieguma tīkls" investīcijas elektroenerģijas pārvades tīklā.

Regulatora pārstāvis lūdz skaidrot vai Covid-19 pandēmija līdz šim ir ietekmējusi kādu projektu realizāciju.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka Covid-19 pandēmija šobrīd nav ietekmējusi neviena projekta realizāciju, bet turpmākos gadus tā var ietekmēt dažādu projektu realizāciju, jo sakarā ar Covid-19 pandēmijas ierobežošanai ieviestajiem ierobežojumiem dažādās pasaules valstīs, tehnoloģisko iekārtu piegādātāji AS “Augstsprieguma tīkls” ir brīdinājuši, ka iespējami kavējumi tehnoloģisko iekārtu piegādēs. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka arī Latvijas būvnieki AS “Augstsprieguma tīkls” ir brīdinājuši, ka ieviesto ierobežojumu rezultātā var tikt kavēti atsevišķi būvniecības darbi. Papildus pēdējā laikā būtiski pieaugušas materiālu izmaksas un būvniecības izmaksas kopumā un šie riski ir ietverti Plāna aprakstošajā daļā.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis norāda uz riskiem, ka Plānā ietverts projekts sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Gaujas loks” pieslēgšanai pie elektroenerģijas pārvades sistēmas, izbūvējot jaunu pievienojumu apakšstacijā “Vangaži”, savukārt līdzšinējā prakse pierādījusi, ka elektroenerģijas lietotāju vajadzības var mainīties un attiecīgā izbūvētā infrastruktūra, kas izbūvēta kāda klienta vajadzībām, var kļūt lieka.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis akcentē, ka AS “Augstsprieguma tīkls” Plānā atsaucas uz pārvades sistēmas operatora 2020.gada ikgadējā novērtējuma ziņojumu, tomēr šis dokuments publiski būs pieejams tikai 1.oktobrī. AS “Sadales tīkls” pārstāvis norāda, ka dokumentiem, uz kuriem Plānā ir atsauce, būtu jābūt publiski pieejamiem.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis norāda, ka Plānā norādīta kopējā uzstādītā 330kV un 110kV transformatoru jauda, tomēr kopējā pieejamā 330kV un 110kV transformatoru jauda ir mazāka. Ņemot vērā minēto, AS “Sadales tīkls” pārstāvis iesaka Plānā blakus kopējai uzstādītajai 330kV un 110kV transformatoru jaudai norādīt arī kopējo lietotājiem pieejamo 330kV un 110kV transformatoru jaudu, ņemot vērā, ka abi lielumi nav vienādi. Vienlaikus AS “Sadales tīkls” pārstāvis norāda, ka Plānā atsevišķās sadaļās sniegtie skaidrojumi varētu būt detalizētāki, lai sniegtu plašāku ieskatu plānotajos projektos.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis norāda, ka Plānā projekta “110kV transformatora Tnr.1 nomaina apakšstacijā “Lauma”” aprakstā norādīts, ka apakšstacijā plānots uzstādīt 25 MVA jaudas transformatoru, lai arī AS “Sadales tīkls” ir informējis AS “Augstsprieguma tīkls”, ka tam apakšstacijā “Lauma” nepieciešami 20 MVA uzstādītās jaudas.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka ņems vērā AS “Sadales tīkls” pārstāvja priekšlikumus turpmāko elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu izstrādē. Attiecībā uz Plānā iekļauto projektu “110kV transformatora Tnr.1 nomaina apakšstacijā “Lauma””, AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka ar AS “Sadales tīkls” apakšstacijā uzstādāmā transformatora tehniskos parametrus saskaņojuši, kad Plāns jau bijis izstrādes stadijā, un norāda, ka minētajā apakšstacijā tiks uzstādīts tādas jaudas transformators, kādu lūgusi AS “Sadales tīkls”.

AS “Latvenergo” pārstāvis norāda, ka Plānā iekļauts projekts enerģiju uzkrājošu bateriju sistēmas uzstādīšanai un saskaņā ar 2019.gada 5.jūnija Eiropas Parlamenta un

Padomes direktīvu Nr.2019/944 (turpmāk – Direktīva Nr.2019/944) Eiropā būtu jāatbalsta enerģiju uzkrājošu bateriju sistēmas piederību tiem uzņēmumiem, kas nav saistīti ar elektroenerģijas pārvades aktīviem. AS “Latvenergo” pārstāvis norāda, ka tā būtu tiesīga attīstīt šāda veida projektu un AS “Latvenergo” vērtē iespējas piedalīties frekvences regulēšanas pakalpojumu nodrošināšanā, izmantojot savas esošas ģenerējošas vienības, sniedzot agregācijas pakalpojumu, kā arī izbūvējot lielas jaudas enerģiju uzkrājošu bateriju sistēmu. AS “Latvenergo” pārstāvis lūdz skaidrot, kādēļ AS “Augstsprieguma tīkls” plāno pats uzstādīt enerģiju uzkrājošu bateriju sistēmu, ja šādu pakalpojumu var nodrošināt arī AS “Latvenergo”.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka Direktīva Nr.2019/944 paredz, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas operatori neiesaistās šādu pakalpojumu nodrošināšanā, jo šajā nišā var nodrošināt konkurenci un AS “Augstsprieguma tīkls” ilgtermiņa nostāja ir, ka tai šādus pakalpojumus būtu jāiepērk brīvā tirgū, kā līdz šim AS “Augstsprieguma tīkls” arī darījusi. Vienlaikus AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka šajā gadījumā Plānā ir iekļauti nozīmīgie Baltijas sinhronizācijas projekti un atbildība par šo projektu ieviešanu laikā, kā arī iekļaujoties noteiktā finansējuma apmērā, ir AS “Augstsprieguma tīkls” un tā šo atbildību nevar nodot nevienam citam. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka Direktīva Nr.2019/944 paredz arī, ka īstermiņā šādu pakalpojumu nodrošināšanā var piedalīties arī elektroenerģijas pārvades sistēmas operators. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis informē, ka tā kopā ar Igaunijas un Lietuvas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoriem veica tirgus analīzi un secināja, ka ar esošajiem tirgū pieejamiem resursiem nav iespējams nodrošināt šādu pakalpojumu iepirkumu, un AS “Augstsprieguma tīkls” šobrīd nevar uzņemties risku un paļauties, ka līdz projekta ieviešanas laikam šādu pakalpojumu iepirkumu tirgus varēs nodrošināt. Ņemot vērā minēto AS “Augstsprieguma tīkls” ir vērsies pie Regulatora un lūdzis atļauju AS “Augstsprieguma tīkls” veikt enerģiju uzkrājošu bateriju sistēmas uzstādīšanu.

AS “Latvenergo” pārstāvis pauž bažas, ka AS “Augstsprieguma tīkls” iesaiste enerģiju uzkrājošu bateriju sistēmas uzstādīšanā var kropļot tirgu un pārējiem tirgus dalībniekiem var zust motivācija turpmāk investēt un attīstīt šādus projektus, lai nodrošinātu konkurenci.

Papildus AS “Latvenergo” pārstāvis norāda, ka projektā “Sinhronizācijas projekta 1.fāze” ir paredzēta viena aptuveni 200 MVA stacionārā sinhrona kompensatora uzstādīšana, lai nodrošinātu inerci, savukārt Direktīva Nr.2019/944 paredz, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas operators to var darīt tikai tad, ja regulatīvā iestāde secinājusi, ka ar frekvences kontroli nesaistītu palīgpakalpojumu sniegšana, kas balstīta tirgū, nav ekonomiski lietderīga, un ir piešķirusi atkāpi. AS “Latvenergo” pārstāvis norāda, ka Plānā atsauces uz šādu Regulatora piešķirtu atkāpi nav.

Regulatora pārstāvis norāda, ka Regulators ir saņēmis AS “Augstsprieguma tīkls” analīzi par tirgū pieejamiem resursiem, lai nodrošinātu inerces un frekvences regulēšanas iepirkumu, tomēr šobrīd Regulators šādu atkāpi piešķīris nav, un šobrīd, ievērojot, ka direktīvas prasības vēl nav pārņemtas nacionālajā regulējumā, notiek iesniegto apsvērumu izvērtēšana.

AS “Latvenergo” pārstāvis norāda, ka Plānā nav pietiekoši aprakstīts jautājums par ģenerējošo jaudu attīstību un pietiekamību Baltijas reģionā. AS “Latvenergo” pārstāvis skaidro, ka rodas iespaids, ka elektroenerģijas pārvades infrastruktūras attīstība ir plānota atrauti no ģenerējošas jaudas attīstības reģionā un Plānā būtu lietderīgi izskatīt jautājumus gan par bāzes, gan par rezerves jaudu nepieciešamību Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmā. AS “Latvenergo” no AS “Augstsprieguma tīkls” sagaida skaidru un nepārprotamu signālu par bāzes jaudu nepieciešamību Latvijā, lai balstoties uz šo vērtējumu, pieņemtu lēmumu par TEC-2 esošo energobloku darbību pēc 2028.gada.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka jautājumi par bāzes jaudu vai jebkādu citu jaudu nepieciešamību tiek izskatīti pārvades sistēmas operatora ikgadējā novērtējuma ziņojumā, kas tiks publicēts oktobrī, līdz ar to Plānā, kurš ir vērsts tieši uz elektroenerģijas pārvades sistēmas infrastruktūras attīstību, šie jautājumi detalizēti nav aprakstīti.

Regulatora pārstāvis aicina iepriekš diskusijas laikā izteiktos viedokļus Regulatoram nosūtīt arī elektroniski.

Regulatora pārstāvis pateicas klātesošajiem par pieslēgšanos uzklaušīšanas sanāksmei un slēdz uzklaušīšanas sanāksmi.

Uzklaušīšanas sanāksmi slēdz plkst. 10.58.

Uzklaušīšanas sanāksmes vadītājs

V.Uzvārds

Protokolētājs

V.Uzvārds